

Draaiboek – 90 minuten co-creatiesessie

Gelijkwaardig co-creëren met kinderen rondom een specifiek vraagstuk

let's change
YOU. US. THE WORLD.

Centre of Expertise Global and Inclusive
Learning – Lectoraat Duurzame
Talentontwikkeling 2026

DE HAAGSE
HOGESCHOOL

Draaiboek – 90 minuten co-creatiesessie

Gelijkwaardig co-creëren met kinderen rondom een specifiek vraagstuk

Auteur

Margriet Lerink-Mulderink en Miranda de Hei

Afdeling

Centre of Expertise Global and Inclusive Learning – Lectoraat Duurzame Talentontwikkeling

Datum

oktober 2026

Type project

Draaiboek / Toolkit co-creatie

Versie

1.0

Inleiding

Dit draaiboek beschrijft een co-creatiesessie van 90 minuten met kinderen, ouders en leerkrachten die samen op zoek gaan naar oplossingen voor een vraagstuk of samen iets willen ontwerpen. Eerst vind je een aantal algemene aanbevelingen voor co-creatie met kinderen. Daarna staat stap voor stap uitgewerkt hoe je een sessie kunt opbouwen. Tot slot delen we een aantal werkvormen die we hebben gebruikt in de sessie over Kleurrijke Eiwitten. Deze beschrijving is bedoeld als inspiratie om zelf met co-creatie aan de slag te gaan, waarbij kinderen en volwassenen samen werken aan een complex vraagstuk.

Deze beschrijving is tot stand gekomen op basis van de sessie Kleurrijke Eiwitten, over het vergroten van het aandeel plantaardige eiwitten tijdens de lunch op basisscholen.

Benieuwd naar de resultaten van de sessie Kleurrijke Eiwitten? Klik dan op de foto!

Algemene aanbevelingen voor co-creëren met kinderen

- Zie kinderen en volwassenen als gelijkwaardige partners.
- Zorg dat iedereen wordt gehoord: luister actief, stel door en laat ieders bijdrage meetellen.
- Kies werkvormen die speels en interactief zijn, en die aansluiten bij de leefwereld en het denkniveau van kinderen.
- Gebruik werkvormen waarin iedereen echt iets doet; zo blijft niemand aan de zijlijn staan.
- Zet een facilitator in die zelf geen belang heeft bij het vraagstuk, maar wel ervaring heeft met het begeleiden van co-creatie. Die persoon bereidt de sessie voor en begeleidt de werkvormen.
- Houd de groep klein en overzichtelijk: idealiter 10 tot 15 personen, met ongeveer evenveel kinderen als volwassenen.
- Begin met een goede kennismaking en zorg dat de groep zich op zijn gemak voelt; dat helpt enorm bij de samenwerking.
- Leg natuurlijk ook alle materialen van tevoren netjes en overzichtelijk klaar.

Mogelijke opbouw van een sessie van 90 minuten

Welkom en kennismaken (10 minuten)

Start met een laagdrempelige kennismakingsactiviteit. Een paar ideeën:

- Doos met foto's: ieder kiest een foto die aanspreekt en vertelt waarom. De persoon naast hem of haar stelt daarna nog een vraag.
- Een gebaar verzinnen dat past bij 'wie ben jij?'. Deelnemers mogen het gebaar zelf bedenken en eventueel toelichten.
- Vertellen: wat is je lievelingskleur en wat zie je thuis terug in die kleur?
- Vertellen: als je nu ergens anders mocht zijn, waar zou je dan zijn en waarom?
- Een smiley tekenen die laat zien hoe je je voelt, en dit kort toelichten.

Het vraagstuk verduidelijken (5 minuten)

De facilitator licht kort toe aan welk vraagstuk gewerkt wordt of wat er ontworpen gaat worden. Ook wordt uitgelegd hoe de sessie samen wordt aangepakt (zie de aanbevelingen hierboven).

Ondersteun dit verhaal bij voorkeur met een PowerPoint of andere visuele middelen, zodat kinderen het makkelijk kunnen volgen.

Verkenning van het vraagstuk (20 minuten)

Om het vraagstuk beter te leren kennen, kun je kiezen uit verschillende werkvormen:

- Brainstorm: laat kleine groepjes van 3 tot 4 deelnemers eerst 1 à 2 minuten zelf nadenken over wat zij willen inbrengen. Gebruik post-its of kleine papiertjes, zodat iedereen iets kan schrijven of tekenen. Daarna brengt iedereen om de beurt één idee in. Verzamel en sorteer de ideeën vervolgens samen.
- Het vraagstuk koppelen aan eigen ervaringen: stel vragen als 'Wat weet jij hier al van?', 'Heb je dit weleens gezien?', 'Heb je dit zelf meegemaakt?' Gebruik ook hier post-its of papier, en groepeer de antwoorden daarna.
- Afbeeldingen of voorwerpen neerleggen die bij het vraagstuk passen. Laat deelnemers om de beurt iets pakken en vertellen wat het volgens hen met het vraagstuk te maken heeft. Laat anderen reageren met een vraag of aanvulling.
- De facilitator vat na afloop samen wat er is opgehaald en benoemt de belangrijkste rode draden.

Verdieping van het vraagstuk (20 minuten)

Verdiepen kan op verschillende manieren. Hieronder staan een paar voorbeelden:

- Stakeholderanalyse: onderzoek samen wie allemaal met het vraagstuk te maken hebben.
- Brainwriting in kleine groepen: laat ieder eerst individueel bedenken wie erbij betrokken is, en sorteer de ideeën daarna samen.
- Brainwriting met de hele groep: laat deelnemers hun ideeën steeds aan elkaar doorgeven en aanvullen.
- Werk met een groot vel vol gezichten: deelnemers omcirkelen of kleuren wie volgens hen betrokken is en leggen kort uit waarom.
- Na elke werkvorm vat de facilitator samen wat er is gezegd.
- Oorzaak en gevolg: laat groepjes van drie werken met een eenvoudig schema. In het middelste vak staat het vraagstuk; links bedenken zij mogelijke oorzaken, rechts mogelijke gevolgen. Daarna vullen ze samen meerdere rijen in en delen ze hun ideeën met de rest van de groep.

Tip: verdeel de taken in het groepje, bijvoorbeeld wie schrijft, wie tekent en wie straks presenteert.

Werken aan oplossingen (20 minuten)

Na de verkenning en verdieping gaan deelnemers samen aan de slag met ideeën voor oplossingen of ontwerpen.

- Gebruik opnieuw een brainstorm of brainwriting, maar richt je nu op oplossingen.

- Laat groepjes van 3 of 4 deelnemers een A3 in vier vakken verdelen. In elk vak staat een oplossing of ontwerp. Daarna krijgt iedereen 10 kleine stickertjes om te verdelen over de ideeën die zij het sterkst vinden. Het vak met de meeste stickers wordt daarna gepresenteerd aan de hele groep.

Samenbrengen van ideeën (10 minuten)

Zijn er meerdere oplossingen of ontwerpen ontstaan? Dan is het tijd om samen een keuze te maken. Dat kan op verschillende manieren, zolang het gesprek maar goed wordt gevoerd en deelnemers elkaar bevragen op hun ideeën.

- De facilitator zet alle ideeën onder elkaar op een groot vel. Achter elk idee wordt 'ja' of 'nee' gezet bij een aantal vragen, bijvoorbeeld:
 - Kunnen we hier nu zelf mee aan de slag?
 - Is dit echt iets nieuws, of verschilt het van wat we al doen?
 - Word je hier enthousiast van als je dit mag uitvoeren?
 - Zouden de mensen die we erbij moeten betrekken ook graag meedoen?
- De ideeën met de meeste 'ja's' zijn de sterkste kandidaten.
- Bespreek daarna samen wat er nodig is om een start te kunnen maken: wie heb je nodig, wat heb je nodig en wat is de eerste stap?
- Stappen zetten: deelnemers gaan op een rij staan. De facilitator noemt één idee. Iedereen zet vervolgens 1 tot 10 stappen naar voren, afhankelijk van hoeveel dat idee bijdraagt aan de oplossing of hoeveel enthousiasme het oproept. Het idee met de meeste stappen komt als sterkste uit de bus.

Afronden en reflectie (5 minuten)

De facilitator vat samen welk idee of welke ideeën het meest kansrijk waren.

Daarna mag iedereen kort vertellen wat hij of zij het leukst vond en wat juist het lastigst was aan de bijeenkomst.

Voorbeeld co-creatiesessie: Kleurrijke Eiwitten

Vraagstuk: Hoe kunnen we er samen voor zorgen dat er tijdens de lunch op basisscholen meer plantaardige eiwitten worden gegeten?

Benodigheden

- Grote vellen papier, pennen, stiften en post-its
- Plaatjes van lunchproducten, in kleur en op papier
- Stickers of smileys voor de stemrondes
- Visuele materialen om het vraagstuk uit te leggen en jezelf voor te stellen
- Een grote ruimte waarin groepjes apart kunnen werken aan verschillende tafeltjes
- Ruimte om de werkvorm 'stappen zetten' uit te voeren

Deelnemers

Vier basisschoolkinderen van 10 en 11 jaar, een ouder, een leerkracht, vier studenten en twee docenten van de opleiding Voeding en Diëtetiek, een pabodocent, de directeur van een cateringbedrijf voor scholen en een getrainde facilitator.

Bij binnenkomst serveren we een gezonde plantaardige lekkernij met een plantaardig drankje.

Werkvorm 1 — Huidige situatie

Tijd: 20 minuten

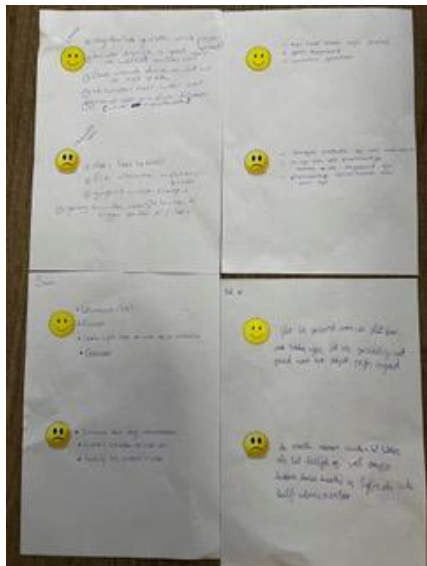
Wat wordt er nu gegeten tijdens de lunch? Daarna sorteren we de producten als onderdeel van de werkvorm.

We nemen uitgeknipte of geprinte plaatjes mee van allerlei lunchproducten. Iedereen krijgt een kartonnen bord en plaatst daarop de plaatjes van wat hij of zij normaal gesproken eet tijdens de lunch. Als iets ontbreekt, liggen er lege kaartjes klaar waarop deelnemers het kunnen tekenen of schrijven.

Daarna maken we samen twee tafels: één met plantaardige producten en één met niet-plantaardige producten. De studenten Voeding en Diëtetiek helpen waar nodig en leggen bijvoorbeeld uit waarom kaas niet plantaardig is.

Tot slot bekijken we alles samen en benoemt de facilitator wat opvalt.

Werkvorm 2 — Samen aan de slag met het vraagstuk

Tijd: 15 minuten

De directeur van het cateringbedrijf presenteert het vraagstuk en legt in begrijpelijke taal uit waarom het een goed idee zou zijn als we allemaal wat meer plantaardig zouden eten tijdens de lunch. We ondersteunen dit verhaal met een PowerPoint vol beelden: foto's van het bedrijf, van producten die

Draaiboek – 90 minuten co-creatiesessie

worden geleverd en van een school waaraan geleverd wordt. Ook maken we meteen duidelijk wat plantaardig eten is, bijvoorbeeld met plaatjes van dierlijke en plantaardige producten. Daarna werken we in tweetallen: kinderen met kinderen en ouders of leerkrachten met een student of docent. Iedereen krijgt een vel met twee smileys en vult die aan:

- Lachende smiley: plantaardig is fijn, want...
- Twijfelende of sippe smiley: waarom zou het géén goed idee zijn?

Vervolgens doen we een jigsaw: we maken nieuwe groepjes waarin telkens één kind zit. Het kind begint met vertellen wat er is opgeschreven, en daarna doen de anderen dat ook. Per groep vraagt een volwassene in de plenaire terugkoppeling wat eruit kwam.

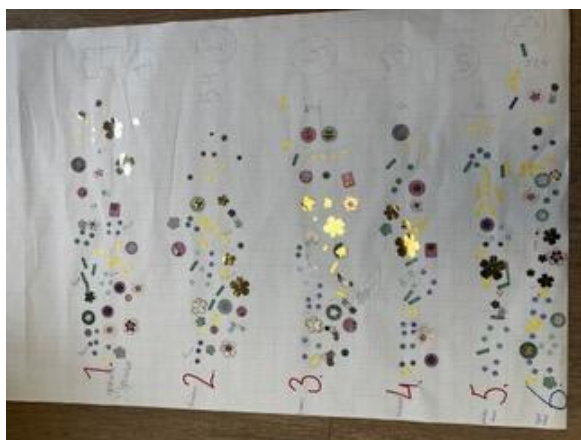
Werkvorm 3 — Wat is een lekkere plantaardige lunch?

Tijd: 20 minuten

We serveren verschillende plantaardige lunchhapjes, zoals diverse soorten broodbeleg, drankjes, snackgroentes en fruit. De hapjes krijgen een nummer. Op een formulier geven deelnemers met sterren aan hoe lekker ze elk nummer vinden.

Aan het einde plakt iedereen stickers op drie nummers die hij of zij het lekkerst vond. Daarna schrijven we samen een top 5 van favoriete plantaardige lunchproducten op een grote flap.

Op de tafel staat vooraf al een mooie uitstalling van de producten, maar die blijft onder een doek verborgen. Zo ontdekken deelnemers pas later wat ze precies geproefd hebben, bijvoorbeeld hummus met verpakking en al.

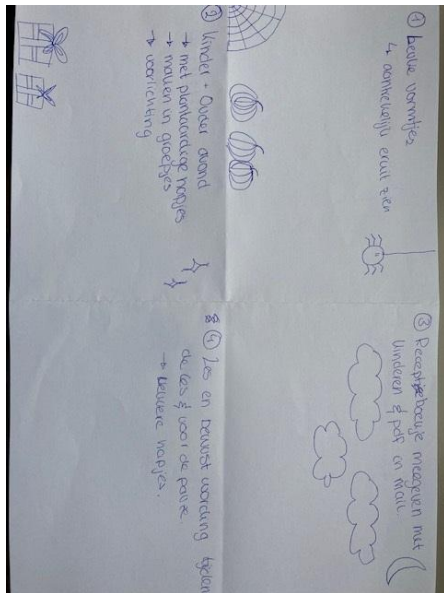
Werkvorm 4 — Ideeën voor de toekomst

Tijd: 20 minuten

Draaiboek – 90 minuten co-creatiesessie

Centre of Expertise Global and Inclusive Learning – Lectoraat Duurzame Talentontwikkeling – versie 1.0
De Haagse Hogeschool, 2026

Wat zou ervoor zorgen dat jij meer plantaardig zou gaan eten? We maken duo's, steeds met één kind per duo. Ieder duo krijgt een vel papier dat in vier vakken is gevouwen. In elk vak staat één minuut centraal om een idee te tekenen of te schrijven.

Iedereen staat vervolgens op een lijn. Daarna licht ieder zijn of haar beste idee toe. Na de toelichting zet die persoon het aantal stappen dat dit idee volgens hem of haar richting plantaardig gaat: zijn het 3 stappen, of juist 7?

We sluiten af met het eten van de restjes, of deelnemers mogen hun hapjes in een papieren zak meenemen als lunchpakket, als ze dat willen.